

Handläggare
Daniel Björkegren
Telefon: 08-508 24 024

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd

Språkkartläggning av barn och personal i Skärholmens kommunala förskolor 2012

Förvaltningens förslag till beslut

1. Skärholmens stadsdelsnämnd godkänner denna redovisning av språkkartläggningen i Skärholmens kommunala förskolor 2012.

Kerstin Sandström
Stadsdelsdirektör

Britt Karlsson
Avdelningschef

Bakgrund

I Skärholmens kommunala förskolor arbetar personalen enligt ett interkulturellt förhållningssätt. Det innebär att varje pedagog i förskolan ser alla språk och kulturella perspektiv som viktiga. Utgångspunkten är att olikheter befruktar varandra och genererar utveckling. Personalen ser varje barn som en individ och inte som en representant för en grupp eller en kultur. I samband med att barnet börjar på förskolan har pedagogerna alltid ett introduktionssamtal med vårdnadshavarna där frågor om språk och kultur tas upp. Det är viktigt att fånga upp deras tankar, reflexioner och önskemål kring barnets språkutveckling.

Verksamheterna strävar efter att tillsammans med föräldrarna ge varje barn som har ett annat modersmål än svenska möjlighet att utveckla sin förmåga att kommunicera såväl på svenska som på sitt modersmål, om detta ligger i linje med föräldrarnas önskan. Personalen följer riktlinjerna i förskolans läroplan och Skärholmens språkprogram. Modersmålsstöd handlar inte om språkundervisning utan intentionen är att så långt det är möjligt integrera

modersmålsstödet i förskolans ordinarie verksamhet. Personalen på förskolan visar intresse för barnens kunskaper och uppmuntrar dem att tala sitt modersmål med varandra. På avdelningar där det finns personal och barn som talar samma språk tar sig de vuxna tid att samtala med barnen på modersmålet. Kartläggningen ökar möjligheten att planera modersmålsstödet på förskolorna. Det underlättar också för att tillgodose talare av minoritetsspråk rätten till att använda sitt modersmål. Denna kartläggning avser läget 2012-10-31.

Skärholmens stadsdelsförvaltning har tidigare redovisat resultatet för nämnden. Ärendet återremitterades med uppdrag att förtydliga språklistan samt uppdatera statistiken. De förändringar som gjorts redovisas under ”Förvaltningens synpunkter och förslag”.

Ärendet

Syfte

Kartläggningen av barnens och personalens språk och andelen barn som får modersmålsstöd ska kunna användas som underlag för planering av det språkliga stödet.

Metod

Föräldrarna till barnen får ange till personalen på förskolan vilket språk barnet aktivt använder i hemmet. Pedagogerna sammanställer detta. Definitionen kring vilket språk barnet aktivt använder är upp till föräldrarna att avgöra.

I kartläggningen är definitionen av modersmål det språk varje barn använder aktivt inom familjen.

Resultatet

Vid mätdatumet 2012-10-31 fanns det 29 kommunala förskolor och 1 kommunal dagbarnvårdare i stadsdelsförvaltningen. Sammanlagt var 1 350 barn inskrivna. Av dessa barn hade 1 212 barn ett annat modersmål än svenska, vilket motsvarar 90 %. Av de 1 167 barnen som har ett annat modersmål än svenska är det 99 barn, 8 %, som använder fler än ett modersmål (förutom svenska) i hemmet. Andelen barn med annat modersmål än svenska har ökat från 87 % år 2011 till 90 % i år. I år redovisas resultatet enhetsvis.

I år finns det 86 olika modersmål redovisade bland barnen. 2011 var det 75 modersmål och 2010 var det 79. De mest förekommande språken är arabiska, kurdiska, turkiska, tigrinja och polska. Vad gäller minoritetsspråken visar resultatet att det finns 12 barn och 7 pedagoger som talar finska och två barn som talar romani.

Av de ca 300 anställda pedagogerna är 131 personer flerspråkiga det vill säga 44 %, de tillsammans behärskar sammanlagt 26 språk.

Omsättning av resultatet i verksamheten

Språkkartläggningen synliggör de resurser som finns och ger stöd i planeringen av arbetet med modersmålsstöd. Kartläggningen ger information om vilka språk barn och personalen talar och utifrån detta organiseras språkgrupper där barn och personal med samma modersmål får möjlighet att träffas. I dessa språkgrupper träffas personal och barn för att prata, lyssna på sagor, leka, göra utflykter eller äta lunch tillsammans. När ett barn börjar förskolan arbetar förskolorna för att, om möjligt, placera barnet på en avdelning där någon av personalen talar samma språk. Samma gäller vid byte från småbarns- till storbarnsavdelning. Ett utvecklingsområde är att flytta personal mellan olika förskolor för att täcka upp språklig kompetens.

För att barn som talar ett språk som personalen på avdelningen inte behärskar ska få möjlighet att utveckla sitt modersmål tittar personalen på filmer, lyssnar på musik eller på talböcker inspelade på modersmålet tillsammans med barnen. Föräldrarna uppmanas att läsa böcker på modersmålet för sina barn. För att underlätta för föräldrarna att göra så har några förskolor byggt upp små bibliotek med utländsk barnlitteratur. Digitala verktyg som Ipads och datorer används som språkpedagogiskt hjälpmedel och för att översätta ord och meningar. Finns det barn och personal på en förskola, men på olika avdelningar, som talar samma modersmål anordnades gemensamma utomhusaktiviteter för de barnen. För att ytterligare säkerställa resultatet av framtida kartläggningar kommer representanter från förskoleenheterna tillsammans med talpedagogen att arbeta fram en gemensam definition av vad ”modersmålsstöd via egen pedagog” innebär.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts på avdelningen Förskola och fritid.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Utifrån det uppdrag som förvaltningen fick från nämnden har antalet språk reviderats och de språk där det var uppenbart att samma åsyftades, fast med olika benämningar, har redovisats som ett. Det är föräldrarna som får definiera vilket språk deras barn använder aktivt i hemmet. Språkkartläggningens syfte är att underlätta planering kring arbetet med barnens språk. Förvaltningen väljer att inte göra en annan definition än föräldrarna. Risken finns att en omtolkning inte stämmer överens med de faktiska språk som barn

eller personal talar, något som skulle försvåra arbetet med det språkliga stödet. I denna redovisning har förvaltningen tagit bort listan på språken som talas, då det inte är en sådan redovisning som är syftet med språkkartläggningen.

Förvaltningen föreslår att Skärholmens stadsdelsnämnd godkänner denna redovisning.

Bilagor

- 1 Språkkartläggning av barn och personal i Skärholmens kommunala förskolor 2012